

O'ZBEKISTONDA AYOLLAR SPORTINING RIVOJLANISHI VA MUAMMOLARI

Ergashaliyeva Shirinxon Soyibjon qizi

FarDU 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonda ayollar sportining tarixiy rivojlanish bosqichlari, davlat tomonidan ko'rsatilayotgan qo'llab-quvvatlov choralar, mavjud muammolar va ularning yechim yo'llari tahlil qilingan. Ayollarning sportdagi ishtiroki nafaqat ularning jismoniy salomatligi, balki jamiyatdagi ijtimoiy faolligi va o'zini namoyon etishi uchun muhim omil ekanligi asoslab berilgan. Shuningdek, sportda ayollarni rag'batlantirish va ommalashtirish borasidagi istiqbolli takliflar ham ilgari surilgan.

Kalit so'zlar: gender tengligi, sport infratuzilmasi, sport siyosati, ijtimoiy muammolar, yoshlar va sport

Аннотация: в данной статье анализируются этапы исторического развития женского спорта в Узбекистане, меры государственной поддержки, существующие проблемы и пути их решения. Было обосновано, что участие женщин в спорте является важным фактором не только их физического здоровья, но и их социальной активности и самовыражения в обществе. Также были выдвинуты многообещающие предложения по стимулированию и популяризации женщин в спорте.

Ключевые слова: гендерное равенство, спортивная инфраструктура, Спортивная политика, социальные проблемы, молодежь и спорт

Annotation: this article analyzes the stages of historical development of women's sports in Uzbekistan, state support measures, existing problems and ways of their solution. It is substantiated that women's participation in sports is an important factor not only for their physical health, but also for their social activity and self-expression in society.

Promising proposals to encourage and popularize women in sports have also been put forward.

Keywords: gender equality, sports infrastructure, sports policy, social issues, youth and sports

O'zbekiston mustaqillikka erishgach, sport sohasida tub islohotlar amalga oshirila boshlandi. Xususan, ayollar sportiga alohida e'tibor qaratilishi, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, yosh avlodni sportga jalb etish orqali jamiyatda ijtimoiy faollikni oshirish asosiy vazifalardan biri sifatida belgilandi. Shunga qaramay, ayollar sporti hali ham bir qator muammolarga duch kelmoqda.

Ayollar sportining rivojlanish bosqichlari:

1. Mustaqillikdan keyingi dastlabki qadamlar: ayollar uchun sport to'garaklari va maktablari tashkil etildi. Sport maktablarida ayol murabbiylar soni oshirildi.

2. Milliy va xalqaro yutuqlar: O'zbekiston ayollari Osiyo o'yinlari va Olimpiada musobaqalarida muvaffaqiyatli ishtirok eta boshladilar. Misol uchun, boks bo'yicha Buxorolik sportchi Shahnoza Yunusova va dzyudo bo'yicha Gulnoza Matniyazova xalqaro miqyosda tanildi.

- 2016 va 2020 yilgi Olimpiada o'yinlarida O'zbekiston ayollar terma jamoasi vakillari medallarni qo'lga kiritishdi.

3. Prezident farmon va qarorlari orqali qo'llab-quvvatlash:

- "Sog'lom avlod uchun" dasturi

- Yoshlar ishlari agentligi va Sport vazirligi tomonidan sportni ommalashtirishga qaratilgan islohotlar

Muammolar

1. Madaniy va ijtimoiy cheklovlar:

- Ayrim hududlarda ayollar sport bilan shug‘ullanishiga jamiyatning konservativ qarashlari to‘sqinlik qiladi.

- An’anaviy oilaviy majburiyatlar sportga vaqt ajratishni qiyinlashtiradi.

2. Moliyaviy va infratuzilmaviy muammolar:

- Ayollar sportiga ajratiladigan mablag‘lar erkaklar sportiga qaraganda kamroq.

- Sport zallari va moslamalarning yetishmasligi, ayniqsa qishloq joylarda.

3. Malakali murabbiylar yetishmasligi:

- Ayollar sporti bo‘yicha tajribali, ixtisoslashgan murabbiylar soni oz.

4. OAVda yetarli yoritilmasligi:

- Ayol sportchilarning yutuqlari ko‘pincha yetarlicha e‘tiborga olinmaydi, bu esa motivatsiyani pasaytiradi.

Rivojlanish istiqbollari

Ta’lim orqali sport madaniyatini targ‘ib qilish:

Maktab va kollejlarda ayollar sportini qo‘llab-quvvatlovchi dasturlarni kengaytirish.

Ijtimoiy tarmoqlar va OAVni faol jalb etish:

Ayol sportchilarning muvaffaqiyatlarini ko‘rsatish orqali yosh qizlarda motivatsiyani oshirish.

Mahalliy murabbiylar tayyorlash va chetdan tajriba olib kirish:

Sport universitetlarida ayollar sporti bo‘yicha yo‘nalishlar sonini ko‘paytirish.

O‘zbekistonda ayollar sporti izchil rivojlanmoqda, ammo bu yo‘lda yechilishi lozim bo‘lgan ko‘plab muammolar mavjud. Davlat va jamiyatning qo‘shma sa’y-harakatlari

orqali bu to‘siqlarni bartaraf etish va ayollar sportini yanada rivojlantirish imkoniyatlari mavjud.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasining “Jismoniy tarbiya va sport to‘g‘risida”gi Qonuni – (yangi tahrir, 2021-yil)
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni – PF-6112-son, 2018-yil
3. “Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” (<https://lex.uz/>)
4. Yusupova G.A. – Ayollar sportini rivojlantirishda ijtimoiy-iqtisodiy omillar (Ilmiy maqola, “Pedagogik mahorat” jurnali, 2020-yil)
5. Tursunova N. – O‘zbekistonda ayollar sporti: tarix, bugun va istiqbol (“Sport va ijtimoiy hayot” jurnali, 2019-yil) UNESCO Reports on Gender Equality in Sports